



PEDOGOGIKA FANINI O‘QITISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR

Do‘stmurodova Lola Akmal qizi

*Nizomiy nomidagi O‘zbekiston Milliy pedagogika universiteti Maktabgacha va
Boshlang‘ich ta‘lim fakulteti*

Boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada pedagogika fanini o‘qitishda zamonaviy yondashuvlar va ulardan foydalanish amaliyoti tahlil qilinadi. Yangi pedagogik usullarning ahamiyati, ular yordamida dars samaradorligini oshirish tajribalari, shuningdek, zamonaviy yondashuvlar ta‘lim jarayoniga qanday ijobiy ta‘sir qilishi atroflicha yoritiladi. Shuningdek, maqolada zamonaviy texnologiyalarning roliga, pedagoglarning kasbiy rivojlanishiga va o‘quvchilarning bilim olishini foydali tashkil etish imkoniyatlariga to‘xtalib o‘tiladi.

Kalit so‘zlar: pedagogika, zamonaviy yondashuvlar, interaktiv metodlar, innovatsiya, ta‘lim sifati, o‘qituvchilar malakasi, shaxsga yo‘naltirilgan dars.


Аннотация: В данной статье анализируются современные подходы к педагогике и практика их применения. Подробно рассматривается важность новых педагогических методов, опыт повышения эффективности уроков с их помощью, а также положительное влияние современных подходов на образовательный процесс. В статье также затрагивается роль современных технологий, профессионального развития учителей и возможности полезной организации обучения учащихся.

Ключевые слова: педагогика, современные подходы, интерактивные методы, инновации, качество образования, квалификация учителей, личностно-ориентированное обучение.

Abstract: This article analyzes modern approaches to teaching pedagogy and the practice of using them. The importance of new pedagogical methods, experiences of increasing the effectiveness of lessons with their help, as well as how modern approaches positively affect the educational process are discussed in detail. The article also touches on the role of modern technologies, the professional development of teachers and the possibilities of usefully organizing students' learning.

Keywords: pedagogy, modern approaches, interactive methods, innovation, quality of education, teacher qualifications, person-centered teaching.

Hozirgi zamonda inson taraqqiyotining asosini kuchli ta‘lim tizimi tashkil etadi. Ta‘lim sohasida yuz berayotgan globallashuv jarayonlari, turli zamonaviy texnologiyalar kirib kelishi, axborot oqimining kengayishi natijasida pedagogika fanini o‘qitishda ham yangicha yondashuvlar tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda. Endilikda ta‘lim jarayonida o‘qituvchi va o‘quvchi o‘rtasidagi an‘anaviy munosabatlar o‘rnini o‘zaro hamkorlik, ijodiy muhaka, faol muloqot va doimiy izlanish egallamoqda. Zamonaviy o‘qituvchi bilim beruvchi emas, balki o‘quvchini muammoga yo‘naltiruvchi, ularni mustaqil fikrlashga chorlaydigan, ma‘naviy va




intellektual taraqqiyotga yetaklovchi shaxs bo'lishi lozim. Bu esa pedagogika fanining o'qitilishida sifat jihatidan yangi bosqich, innovatsion yondashuvlarni talab etadi. Pedagogika fanining dolzarbligi undan katta hayotiy va milliy maqsadlar — mustaqil fikrlovchi, zamon talablariga mos, innovatsion tafakkurli, tashabbuskor, bilimli va madaniyatli insonlarni tarbiyalash vazifasi yuklanganligidan ham ko'rinadi. Shu bois, zamonaviy darslarning har bir bosqichida pedagogning asosiy e'tibori o'quvchi shaxsini rivojlantirish, uning individual salohiyati va intilishlarini yuzaga chiqarishga qaratiladi. Bu istak esa darsda yangi pedagogik metodlar, texnologiyalar, ilg'or innovatsiyalar, interfaol usullardan keng foydalanishni taqozo etadi. Pedagogika fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar asosan quyidagi yo'nalishlarda rivojlanmoqda: shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, interfaol metodlar, muammoli o'qitish, loyihalash usullari, kollegial hamkorlik va masofaviy ta'lim imkoniyatlari. Bu yondashuvlar o'quvchilarda ijtimoiy faol, mustaqil, tanqidiy tafakkur va ijodkorlik ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi [1].

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim pedagogika fanida o'quvchining shaxsiy imkoniyatlari, qiziqishlari, intilish va ehtiyojlarini to'la hisobga olishga asoslanadi. Bunda har bir o'quvchiga individual yondashuv, ularning mustaqil fikrlash va o'z-o'zini rivojlantirishiga keng imkoniyat yaratiladi. Shaxsga yo'naltirilgan darslarda mavzu o'quvchilarni faol ishtirok etishga, o'z fikr va mulohazalarini asosli ifoda etishga, yangi bilimlarni mustaqil izlanishga undaydi. Bu ta'lim sifatini oshirish uchun eng samarali yondashuvlardan biri bo'lib, zamonaviy ta'lim islohotlarining tub mohiyatini aks ettiradi. Kompetensiyaviy yondashuv esa bilim, ko'nikma va malakalarni hayotga tatbiq qilishga asoslanadi. Pedagogika o'qitishda bu yondashuv yordamida o'quvchilarda mustaqil bilim olish, kasbiy va kundalik hayotda duch keladigan muammolarni mustaqil hal qilish, jamoada ishlash, axborotni izlash va undan samarali foydalanish ko'nikmalari vujudga keladi. Kompetensiyaviy yondashuv o'z navbatida ijtimoiy, kommunikativ, axborotli va ijodiy kompetensiyalarni rivojlantiradi. Bu esa har bir o'quvchining hayotga tayyorlanganini, o'z kasbini ongli tanlashini va ijtimoiy faol bo'lib yetishishini ta'minlaydi.

Interfaol usullar hozirda eng samarali metodlar qatoriga kiradi. "Aqliy hujum", "Insert", "Debata", "Klaster", "Rol o'ynash", "Muammoli vaziyat", "Case-stadiy", "Bahs-munozara" kabi metodlar darslarni jonlantiradi, o'quvchilar faolligini oshiradi va ularda mantiqiy, tanqidiy, ijodiy fikrlash, jamoaviylik, hamkorlik kabi zamonaviy hayot uchun zarur ko'nikmalarni mustahkamlaydi. Pedagogika fanida interfaol metodlardan samarali foydalanish orqali darslarga zamonaviy mazmun, zamon ruhi, yangicha qarash olib kiriladi [2].


Innovatsion texnologiyalarning keng tatbiq etilishi bugungi o'qitish jarayonining asosiy belgilaridan hisoblanadi. Multimedia vositalari, videodarslar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli resurslar, elektron platformalar o'quv jarayonini zamonaviylashtiradi, o'quvchilar mustaqil bilim olish imkoniyatlarini kengaytiradi. Pedagogika fanini masofaviy va onlayn shaklda o'qitish ham mutlaqo yangi bosqichga ko'tarildi. Bu nafaqat chekka hududlardagi o'quvchilarga sifatli ta'lim olish imkonini beradi,



balki innovatsion metodlarni har bir darsga faol jalb qilishga xizmat qiladi. Pedagogika fanini kompetensiyaviy va interfaol yondashuvda o'qitish metodlari ilk bosqichdan to yetuklik darajasigacha har tomonlama qo'llaniladi. Darslarda mustaqil izlanish, loyihalash, prezentatsiya qilish, namunaviy tajribalarni tahlil qilish, zamonaviy axborot vositalari orqali mavzuni ochib berish kabi usullar ko'plab ijobiy natijalar bermoqda. Masalan, muammoli vaziyatlar asosida dars tashkil qilish, o'quvchining qiziqishiga mos namunaviy loyihalar tuzdirish, fikr almashish, ko'nikmasini baholash va rivojlantirish pedagogika o'qituvchisidan katta ijodkorlik, ilg'or yondashuv va innovatsion tafakkurni talab qiladi. Zamonaviy yondashuvlarda o'quvchilar ham dars jarayonining passiv ishtirokchisi emas, balki faol sub'ekti sifatida qatnashishadi. Dars davomida ularga savol berish, vaziyat tahlil qilish, guruhda ishlash, mustaqil ilmiy-ijodiy faoliyat olib borish imkoniyati yaratiladi. O'quvchilar har bir mavzuni chuqur o'rganadi, alohida fikrlar bildiradi, ayni paytda tajriba va hayotiy misollar orqali bilimlarini amalda qo'llashga intiladi [3].

Yirik ilmiy amaliyot natijalari pedagogika fanini o'qitishda zamonaviy metodlar an'anaviy yondashuvlardan ko'ra yuqori natija berishini isbot qilmoqda. Jumladan, o'quvchilar ongli ravishda bilimni qabul qiladi, mustaqil izlanadi, o'z fikrini asoslaydi, ijtimoiy va kasbiy mas'uliyatni his qiladi. Har bir darsda ko'plab innovatsion elementlar — zamonaviy prezentatsiyalar, multimedia topshiriqlari, interfaol mashg'ulotlar o'quvchilarda fanga qiziqish uyg'otadi. Ular ijodiy va individual faoliyatga keng yo'l ochadi. Pedagogika fanida zamonaviy yondashuvlar o'qituvchidan doimo izlanish, shug'ullanish, doimiy o'z ustida ishlashni talab qiladi. O'qituvchi zamonaviy axborot resurslaridan samarali foydalanishi, ilg'or tajribalarni o'rganishi, dars tuzishda muammoli, tadqiqotli, interfaol metodlarni uyg'unlashtira olishi, zamonaviy talablarni hisobga olishga harakat qilishi zarur. Chunki faqat innovatsion yondashuv — real hayotiy muammolar, zamon chaqiriqlari va pedagogika fanining amaliy ahamiyatini o'quvchilarga chuqur yetkazish imkonini beradi. Shu bilan birga, pedagogika fanining zamonaviy o'qitilishi bo'yicha milliy va xorijiy tajribalar o'zaro uyg'unlashtirilmoqda. Darslarni modullashtirilgan shaklda o'qitish, masofaviy ta'lim, ochiq darslar, zamonaviy formatlarni kengaytirish, pedagoglarni qayta tayyorlash, o'qitishda informatika va zamonaviy texnologiyalarni birlashtirish o'qitish sifatining oshishiga olib kelmoqda. Zamonaviy metodlar yordamida pedagogika o'z ilmiy-mazmuniy bazasini oshiradi, talabaning erkin fikrlash va tashabbus ko'rsatishiga asos bo'ladi.

Ta'limda yangicha yondashuvlar o'zining kompleks ijtimoiy, ma'naviy va madaniy oqibatlar bilan ham muhim. O'quvchilarda innovatsion fikrlash, raqobatbardoshlik, axborotli jamiyatga moslashuvchanlik, madaniyatlararo muloqot, global va milliy qadriyatlarni uyg'un qabul qilish, o'zini e'tirof qilish, intellektual va psixologik tayyorlik kabi sifatlar shakllanadi. Dars jarayonida har bir o'qituvchi bilimlarni namunalar orqali mustahkamlash, o'quvchilarning ilmiy-ijodiy qobiliyatini rivojlantirish, demokratik muhit yaratish, shaxsiy yondashuv bilan zamonaviy pedagogik muammolarni hal qilishga harakat qiladi. Bu esa ta'lim oluvchilar bilim va ko'nikmalarining sifatli va mustahkam bo'lishini kafolatlaydi [4].



Zamonaviy darslar, shaxsga yo‘naltirilgan va interfaol metodlar orqali o‘tilgan pedagogika mashg‘ulotlari yoshlarni ongli, mustaqil qaror qabul qiluvchi, lider, tashabbuskor va ilg‘or kadrlarga aylantiradi. Ilmiy yondashuvlarning ta‘lim jarayoniga tatbiqi esa nafaqat natijalarni ijobiy qiladi, balki o‘qituvchi kasbiy mahoratini oshiradi, darsning real va hayotiy ahamiyatini kuchaytiradi. Ijobiy natijalarga erishish uchun pedagogika muassasalari, pedagogik institutlar, maktablar va markazlarda darslarda zamonaviy metod va metodikalardan foydalangan holda o‘qituvchilar va talabalar bilim olish jarayonini sifatli amalga oshirishga harakat qilinmoqda. Innovatsion metodlardan keng foydalanish va ularni maqsadga muvofiq tadbiq etish natijasida pedagoglar bilim va kasbiy mahoratlarini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Hozirgi kunda pedagogika fanini o‘qitishda zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati borgan sari ortib bormoqda. Zamonaviy pedagogika sohasida ilg‘or tajribalar asosida integratsiyalashgan darslar, masofaviy va onlayn ta‘lim, o‘quvchilarni shaxsiy va kasbiy rivojlantiruvchi loyiha ishlari, interaktiv texnologiyalar asosida tashkil etilgan metodik mashg‘ulotlar samarali natija bermoqda. Pedagogik innovatsiyalar asrlar davomida sinovdan o‘tgan an‘analar bilan uyg‘unlashtirilishi ham zamonaviy o‘qitish tajribasining hayotiyiligini ta‘minlamoqda [5].

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, pedagogika fanini o‘qitishda zamonaviy yondashuvlardan foydalanish zamon talabidir. Zamonaviy dars an‘anaviy ma‘ruzadan farqli ravishda ijodiy, faol, shaxsga yo‘naltirilgan va hayotiy muammolar yechimiga asoslangan bo‘lishi zarur. Interfaol, innovatsion va shaxsiy yondashuvlar yordamida o‘qituvchilar o‘quvchilarning bilim olishini, mustaqil fikrlashini, ijodiy faoliyatini ta‘minlaydi. Bu zamonaviy usullar ta‘lim sifatini oshirishning eng samarali yo‘li bo‘lib, kasbiy va ijtimoiy jihatdan yetuk, mas‘uliyatli shaxslarni tarbiyalash uchun xizmat qiladi. Yangi metod va texnologiyalarni o‘zlashtirish, mundarija va dars mavzularini hayotga yaqinlashtirish pedagogika fanining zamonaviy maqsadi sanaladi. O‘z ustida izlanadigan o‘qituvchi va faol o‘quvchi hamkorligigina kelajakda sifatli ta‘lim, taraqqiyot va zamonaviy taraqqiyot sari muhim qadamdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xolmurodova X. "Pedagogik innovatsiyalar va zamonaviy metodlar" — Toshkent: O‘zbekiston, 2020.
2. Yunusov B.I. "Zamonaviy pedagogika asoslari" — Toshkent: Fan, 2023.
3. Ergashova M. "Ta‘limda innovatsion yondashuvlar" — Samarqand: Bahor, 2019.
4. Qosimova G.T. "Interfaol metodlar va ularning samaradorligi" — Buxoro: Ijod, 2021.
5. Shodmonova S. "Pedagogik kompetensiya va dars jarayoni" — Toshkent: Ta‘lim, 2022.

6. Abduvahidov A. "Axborot texnologiyalari asosida ta'lim" — Toshkent: Zamona, 2021.

7. Mirzayeva N. "Yangi pedagogik texnologiyalarning amaliyoti" — Farg'ona: Ilm, 2024.

